

Návrh
habilitačnej komisie na vymenovanie
RNDr. Alexandra Csanádyho, PhD. za docenta v odbore habilitačného konania
všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií

1 Príprava habilitačného konania

Dňa 12.11.2021 predložil RNDr. Alexander Csanády, PhD. dekanovi Fakulty ekológie a environmentalistiky Technickej univerzity vo Zvolene, žiadosť o habilitáciu spolu s habilitačnou prácou na tému „*Biológia a ekológia myši kopčiarky (Mus spicilegus Petényi, 1882) na Slovensku, s dôrazom na demografickú štruktúru populácie, reprodukčné a morfometrické charakteristiky druhu*“ s ďalšími predpísanými dokladmi. Vedecká rada FEE TU vo Zvolene prerokovala túto žiadosť a plnenie kritérií žiadateľom na svojom zasadnutí dňa 12.4.2022, pričom dekan FEE vymenoval v zmysle vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. a interných predpisov TU vo Zvolene habilitačnú komisiu v odbore habilitačného konania **všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií** v tomto zložení:

Predseda:

prof. Ing. Slavomír Stašiov, PhD. – Fakulta ekológie a environmentalistiky TU Zvolen

Členovia:

prof. Ing. Peter Urban, PhD. – Fakulta prírodných vied UMB Banská Bystrica

RNDr. Peter Gajdoš, CSc. – Ústav krajinej ekológie SAV pobočka Nitra

prof. RNDr. Ľudovít Kocian, CSc. – Bratislava (na dôchodku) – náhradník

Na tomto zasadnutí schválila VR FEE nasledovných *oponentov* habilitačnej práce:

prof. Mgr. Ivan Baláž, PhD. – Fakulta prírodných vied a informatiky UKF Nitra

prof. RNDr. Peter Bitušík, CSc. – Fakulta prírodných vied UMB B. Bystrica

prof. RNDr. Oto Majzlan, PhD. – Prírodovedecká fakulta UK Bratislava

prof. RNDr. Alexander Dudich, CSc. – Banská Štiavnica (na dôchodku) – náhradník

Keďže prof. RNDr. Peter Bitušík, CSc. a prof. RNDr. Oto Majzlan, PhD. neprijali post oponenta habilitačnej práce RNDr. Alexandra Csanádyho, PhD., tejto funkcie sa ujal schválený náhradník **prof. RNDr. Alexander Dudich, CSc.** Na post druhého oponenta bol hlasovaním per rollam VR FEE schválený **doc. Ing. Peter Lešo, PhD.** – Lesnícka fakulta TU Zvolen.

VR FEE schválila tému habilitačnej prednášky „*Čo vieme o biológii a ekológii myši kopčiarky (Mus spicilegus Petényi, 1882)?*“. Dekan FEE určil termín habilitačnej prednášky aj habilitačného konania na 10.8.2022 v priestoroch Technickej Univerzity vo Zvolene. Oznámenie o mieste a čase habilitačného konania bolo publikované v denníku SME dňa 22.7.2022, ako aj na webovej stránke www.tuzvo.sk a vo vnútornom okruhu TU vo Zvolene.

2 Odborná charakteristika RNDr. Alexandra Csanádyho, PhD.

RNDr. Csanády sa narodil 20.10.1979 v Košiciach. Základnú školu navštevoval v rokoch 1986 – 1994 v Košiciach. Stredoškolské vzdelanie s maturitou získal na Gymnázium Šrobárova v Košiciach v rokoch 1994 – 1998. Vysokoškolské štúdium 1. aj 2. stupňa

absolvoval na Prírodovedeckej fakulte Univerzity Pavla Jozefa Šafárika v Košiciach v študijnom programe Biológia, na ktorej po úspešnej obhajobe diplomovej práce „Kraniometrická variabilita ryšavky tmavopásej (*Apodemus agrarius*) v nížinných podmienkach východného Slovenska“ promoval v roku 2003 a získal titul „magister“. V roku 2005 získal po absolvovaní rigorózneho skúšky na Prírodovedeckej fakulte UPJŠ v Košiciach titul RNDr. V roku 2009 úspešne ukončil na Ústave zoológie SAV v Bratislave, ktoré je školiacim pracoviskom Univerzity Komenského v Bratislave, doktorandské štúdium v odbore Zoológia obhajobou dizertačnej práce „Vybrané ekologické aspekty a biometria *Mus spicilegus* Petényi, 1882 (Rodentia) na východnom Slovensku“ a získal titul „philosophiae doctor“ (PhD.).

Odborná prax RNDr. Csanádyho začala v r. 2006 na Ústave zoológie SAV, kde na Oddelení ekológie stavovcov v Košiciach pracoval ako vedecko-technický pracovník. V r. 2007 prestúpil na Katedru zoológie na Ústave biologických a ekologických vied Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach do pozície vedeckého pracovníka. V r. 2018 zmenil zamestnávateľa a prešiel na Katedru biológie Fakulty humanitných a prírodných vied Prešovskej Univerzity v Prešove, kde ako odborný asistent pôsobí doteraz.

Jeho pedagogická činnosť na Katedre zoológie Prírodovedeckej fakulty UPJŠ v Košiciach pozostáva od r. 2007 do r. 2018 z vedenia cvičení z predmetov:

- Zoológia I. (cvičenia)
- Zoológia II. (cvičenia)
- Porovnávací morfológia živočíchov (cvičenia)
- Terénne cvičenia zo zoológie (cvičenia)

Od roku 2018 až doteraz vedie na Katedre biológie Fakulty humanitných a prírodných vied PU v Prešove v rámci študijných programov Učiteľstvo biológie v kombinácii a Biológia prednášky a cvičenia z predmetov:

- Všeobecná zoológia (prednášky/cvičenia)
- Morfológia živočíchov (prednášky/cvičenia)
- Etológia (prednášky/cvičenia)
- Etológia človeka (prednášky/cvičenia)

Jeho prednášky sa vyznačujú vysokou originalitou spracovania. Hojne v nich využíva aj skúsenosti nadobudnuté v teréne. RNDr. Csanády doposiaľ viedol 13 bakalárskych a 6 úspešne obhájených diplomových prác.

Na základe dokladov o vedeckej a publikačnej činnosti, ktoré mali k dispozícii členovia habilitačnej komisie a po korekcii údajov v zmysle kritérií habilitačného konania a konania na vymenúvanie profesorov vydaných Ministerstvom školstva vedy výskumu a športu SR, ako aj v zmysle Vedeckou radou FEE prijatých doplnkových kritérií pre habilitačné pokračovanie je možné konštatovať, že RNDr. Csanády je aktuálne autorom, resp. spoluautorom 126 publikácií, a to:

- 1 vedeckej monografie vydané v domácom vydavateľstve
- 1 štúdie charakteru vedeckej monografie v časopisoch a zborníkoch vydané v domácom vydavateľstve
- 2 vysokoškolských učebníc vydaných v domácich vydavateľstvách
- 13 vedeckých prác v zahraničných karentovaných časopisoch
- 6 vedeckých prác v domácich karentovaných časopisoch
- 16 vedeckých prác v ostatných zahraničných časopisoch
- 18 vedeckých prác v ostatných domácich časopisoch
- 13 vedeckých prác v zahraničných časopisoch registrovaných v databázach Web of Science alebo SCOPUS
- 18 vedeckých prác v domácich recenzovaných vedeckých zborníkoch, monografiách
- 7 publikovaných príspevkov na domácich vedeckých konferenciách
- 9 abstraktov príspevkov zo zahraničných vedeckých konferencií
- 8 abstraktov príspevkov z domácich vedeckých konferenciách

- 11 odborných prác v ostatných domácich časopisoch
- 1 abstraktu odbornej práce zo zahraničnej konferencie
- 1 abstraktu odbornej práce z domácej konferencie
- 1 zostavovateľskej práce knižného charakteru

Vedecko-výskumná práca habilitanta je známa v národnom aj v medzinárodnom meradle. Patrí k odborníkom v biológii a ekológii motýľov a drobných cicavcov (najmä druhov *Mus spicilegus*, *Micromys minutus* a *Muscardinus avellanarius*). Špeciálnu pozornosť venuje morfometrickému výskumu kraniálneho a postkraniálneho skeletu stavovcov (vtákov i cicavcov).

Na akceptáciu jeho vedecko-výskumnej činnosti poukazuje okrem iného aj 131 citácií jeho publikácií, z ktorých bolo 75 zaznamenaných v časopisoch registrovaných v databázach Web of Science a SCOPUS.

Dôležitým kritériom, ktoré poukazuje na odbornú erudíciu habilitanta, je jeho účasť na projektoch. V rámci národných projektov RNDr. Csanády participoval na 1 projekte financovanom agentúrou APVV (ako riešiteľ), 6 projektoch agentúry VEGA (ako riešiteľ) a na 1 projekte agentúry KEGA (ako zástupca zodpovedného riešiteľa). Podieľal sa tiež na riešení dvoch medzinárodných projektov, a to projektu EDEN 010284-2 a na projekte slovensko-poľskej medziakademickej spolupráce. Okrem toho bol zodpovedným riešiteľom 1 a riešiteľom 2 univerzitných projektov. Na svojom pracovisku sa podieľa na organizácii marketingových aktivít v rámci regionálnych aj celoslovenských podujatí (napr. DOD, TVaT, Noc výskumníkov a pod.).

Na uznanie výsledkov vedecko-výskumnej práce RNDr. Csanádyho odbornou komunitou poukazuje aj jeho spolupráca s odborníkmi z viacerých zahraničných inštitúcií, ktorá sa pretavila do spoločných vedeckých publikácií. Išlo napríklad o spoluprácu s Nature Research Centre vo Vilniuse v Litve, Mammal Research Institute Poľskej akadémie vied v Bieloveži v Poľsku, Independent scholar v Budapešti v Maďarsku, Katedrou parazitologie Přírodovědecké fakulty Jihočeské univerzity v Českých Budějovicích v Českej republike. Na ostatnej spomenutej inštitúcii absolvoval aj týždňový vedecko-výskumný pobyt v máji 2022.

3 Hodnotenie habilitačnej prednášky

Habilitačná prednáška RNDr. Csanádyho na tému „*Čo vieme o biológii a ekológii myši kopčiarky (*Mus spicilegus* Petényi, 1882)?*“ sa konala dňa 10. augusta 2022 o 13⁰⁰ hod. v prednáškovej miestnosti TU Zvolene B2. Zúčastnili sa jej predovšetkým všetci členovia habilitačnej komisie, dvaja oponenti (jeden sa ospravedlnil), 12 členov VR FEE TU vo Zvolene a ďalší hostia (spolu 20 poslucháčov).

V úvodnej časti prednášky habilitant najskôr stručne charakterizoval ciele výskumu myši kopčiarky (*Mus spicilegus*) na Slovensku. Potom opísal rozšírenie druhu v Európe a na Slovensku. Následne definoval základný zber údajov potrebný pri mapovaní druhu v jesenno-zimnom období pomocou priameho vyhľadávania kopčekov na charakteristických biotopoch v agrárnej krajine. Zároveň predstavil metódy a spôsoby vyhodnotenia získaných údajov.

V ďalšej časti svojej prednášky stručne predstavil výsledky dvadsaťročného výskumu v kontexte s vlastným výskumom zameraným na morfológiu, biológiu a ekológiu. Spomenul aj práce zamerané na parazitológiu, epidemiológiu, v ktorých síce nie je autorom, ale ktoré by bez jeho príspevku vo forme odobratých vzoriek nebolo možné uskutočniť.

Ďalšou témou, ktorej sa habilitant venoval vo svojej prednáške, bola demografická štruktúra prezimujúcej (jesenno-zimnej) populácie, ako aj demografická štruktúra jarno-letnej populácie na príklade stacionárneho výskumu na východnom Slovensku (lokality Kechnec).

V časti zameranej na analýzu reprodukčných charakteristík sa venoval hodnoteniu distribúcie dospelých jedincov podľa hmotnostných a veľkostných tried. Prezentoval aj výsledky výskumu reprodukčného potenciálu druhu na základe veľkosti vrhu. Vzhľadom na

nedostatok údajov, zdôraznil potrebu ďalšieho výskumu, ktorý by umožnil získať štatisticky významnú vzorku.

V časti orientovanej na problematiku morfometrie jedincov prezentoval prvé výsledky anomálneho sfarbenia druhu vôbec. Venoval sa tiež opisu základných charakteristík jesenných stavieb slúžiacich na prezimovanie a ich vzájomnému porovnaniu. V závere svojej prednášky habilitant stručne prezentoval výskyt nového druhu kliešťa (*Ixodes acuminatus*) a nový hostiteľsko-parazitický vzťah s myšou kopčiarkou.

Habilitačná prednáška bola prezentovaná s využitím štandardnej dataprojekčnej audiovizuálnej techniky. Štruktúra prednášky bola z obsahového i didaktického hľadiska vhodne zostavená. Habilitant svojim zanietým výkladom a vhodnou dokumentáciou zaujal prítomných počas celej prezentácie. Prednáška mala dobrú odbornú aj didaktickú úroveň. Bola pútavá a vyvolala primerane širokú diskusiu, do ktorej sa zapojili členovia komisie, niektorí členovia Vedeckej rady FEE a ďalší prítomní. Habilitant s prehľadom pohotovo a korektne reagoval na všetky položené otázky a vznesené pripomienky.

4 Zhodnotenie habilitačného konania

RNDr. Csanády predložil habilitačnú prácu na tému „***Biológia a ekológia myši kopčiarky (Mus spicilegus Petényi, 1882) na Slovensku, s dôrazom na demografickú štruktúru populácie, reprodukčné a morfometrické charakteristiky druhu***“. Predložená habilitačná práca je v zmysle § 1 ods. 3 vyhlášky Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov a umelecko-pedagogických titulov docent a profesor súborom publikovaných vedeckých prác doplnených komentárom. Tematicky je zameraná na niektoré oblasti biológie a ekológie myši kopčiarky (predovšetkým na morfológiu, demografickú štruktúru populácií, reprodukčné a morfometrické charakteristiky).

Celkový rozsah práce je 114 strán. Práca pozostáva z úvodného komentáru, ktorý je vhodne členený do 4 základných kapitol a zo súboru 10 publikovaných vedeckých prác, v ktorých je habilitant prvým autorom. 8 z prác tvoriacich jadro habilitačnej práce bolo publikovaných v karentovaných časopisoch a 2 v domácich vedeckých zborníkoch.

Text komentára je stručný a vecný, napriek tomu však obsažný a komprehenzívny. V jeho úvodnej časti autor podáva prehľad problematiky výskumu myši kopčiarky na území Slovenska, ako aj celej Európy. Následne komentuje demografickú štruktúru populácií, morfológiu a funkcie špecifických jesenných kopčekov, reprodukčné a morfometrické charakteristiky druhu. Pozornosť venuje tiež porovnaniu cieľového druhu so sympatricky žijúcou myšou domovou (*Mus musculus*) v oblastiach južného Slovenska. V ďalšej kapitole uvádza chronologický súbor publikovaných prác týkajúcich sa výskumu myši kopčiarky na Slovensku. V poslednej kapitole komentára prezentuje najdôležitejšie poznatky o biológii a ekológii druhu publikované v článkoch, ktoré tvoria jadro druhej časti habilitačnej práce.

Prvá z nasledujúceho súboru publikovaných vedeckých prác je zameraná na porovnanie biometrických znakov dvoch sympatrických druhov rodu *Mus*. Druhá práca je venovaná anomálnemu zafarbeniu jedinca myši kopčiarky. V tretej práci autor opisuje ekológiu druhu počas zimného obdobia. Štvrtá práca sa zaoberá variabilitou morfológie lebky a zubov predmetného druhu. Aj piata práca sa venuje morfológii myši domovej, a to konkrétne morfológii lebky a sexuálnemu dimorfizmu. V šiestej práci autor porovnáva morfológiu lebky medzi myšou kopčiarkou a myšou domovou. V siedmej práci porovnáva morfológiu kopčekov prezimujúcich jedincov myši kopčiarky. Ôsma práca pojednáva o oboživelníkoch a plazoch v kopčekoch tohto druhu hlodavca. Deviata práca je venovaná porovnaniu morfológie samčích pohlavných znakov medzi myšou kopčiarkou a myšou domovou a v poslednej desiatej práci je analyzovaná demografická štruktúra a reprodukčné a charakteristiky myši kopčiarky.

Habilitačnú prácu posúdili a zhodnotili 3 oponenti – všetci medzinárodne známi

odborníci v oblasti ekológie drobných cicavcov. Prof. Mgr. Ivan Baláž, PhD. hodnotí habilitačnú prácu RNDr. Csanádyho pozitívne a vyzdvihol autorove dlhoročné sledovanie myši kopčiarky už od jeho doktorandského štúdia. Konštatoval tiež, že autor venoval veľkú pozornosť nielen biológii, ale aj ekologickým atribútom sledovaného druhu. Prof. RNDr. Alexander Dudich, CSc. okrem iného vo svojom posudku uvádza, že habilitačný spis RNDr. Csanádyho pôsobí konzistentným dojmom a presvedčivo dokazuje autorove schopnosti dlhodobej a koncepcnej vedecko-výskumnej práce. Taktiež jeho habilitačná práca vedeckým niveau a prínosom pre ďalší rozvoj disciplíny svedčí o jeho odborných kvalitách. Doc. Ing. Peter Lešo, PhD. sa vo svojom oponentskom posudku vyjadril, že výsledky prezentované v habilitačnej práci RNDr. Csanádyho, ako i rozsah a kvalita jeho publikačnej činnosti, potvrdzujú veľmi dobrú odbornú a vedeckú úroveň habilitanta. V oblasti teriológie ho považuje za jedného z popredných slovenských teriológov, ktorý reprezentuje „košickú teriologickú školu“. Všetci traja oponenti v závere svojich posudkov jednoznačne odporúčili po úspešnom habilitačnom konaní udeliť RNDr. Alexandrovi Csanády, PhD. titul docent podľa zákona č. 131/2002 Z. z. a v zmysle doplnujúcej vyhlášky MŠVVaŠ SR č. 246/2019 Z. z. o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov.

Prekryv s indexom prác korpusu CRPZ vyplývajúci z Protokolu o kontrole originality habilitačnej práce má hodnotu **18,31 %**, preto možno považovať prácu za originálnu.

5 Celkové zhodnotenie úrovne pedagogickej, vedecko-výskumnej a publikačnej činnosti habilitanta

Habilitačná komisia sa pri svojom hodnotení opierala jednak o habilitačný spis, ďalej o oponentské posudky 3 špecialistov, o pedagogickú ako aj vedecko-výskumnú a publikačnú aktivitu RNDr. Csanádyho. Preštudovala tiež jeho životopis, úplný zoznam publikovaných prác a zoznam citácií, za rešpektovania a plnenia platných kritérií MŠVVaŠ SR a FEE, ktoré určujú podmienky o postupe získavania vedecko-pedagogických titulov. Do úvahy bola vzatá aj jeho habilitačná prednáška a 2 podporné stanoviská k jeho habilitačnému konaniu, ktoré boli doručené na FEE. Na základe viacerých hodnotení pedagogickej, vedeckej a odbornej činnosti komisia hodnotí RNDr. Csanádyho ako kvalitného vysokoškolského pedagóga a erudovaného odborníka. So svojou početnou a kvalitnou publikačnou aktivitou spĺňa a prekračuje požadované kritériá platné na FEE TU vo Zvolene.

Všetci členovia habilitačnej komisie konštatovali, že RNDr. Alexander Csanády, PhD. spĺňa na FEE TU vo Zvolene požadované parametre vedecko-pedagogických aktivít a tak na základe vyššie predloženého komplexného hodnotenia jej aktivít habilitačná komisia odporúča Vedeckej rade FEE TU vo Zvolene prijať rozhodnutie o úspešnej habilitácii a vymenovať ho za docenta v odbore habilitačného konania všeobecná ekológia a ekológia jedinca a populácií.

Správu a hodnotenie habilitačnej komisie vypracovali:

prof. Ing. Slavomír Stašiov, PhD.
predseda komisie

prof. Ing. Peter Urban, PhD.
člen komisie

RNDr. Peter Gajdoš, CSc.
člen komisie

Vo Zvolene dňa 10. 8. 2022